

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شرایط دادخواست و اظهار نامه به زبان ساده

مؤلف

علی احمد باقری

جلیل شکریگی

حامد سلیمانی

با مقدمه و نظارت و دیباچه

دکتر بهنام اسدی

انتشارات فرزندگان دانشگاه

۱۳۹۷

سرشناسه	: باقری، علی احمد، ۱۳۵۸-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: شرایط دادخواست و اظهارنامه به زبان ساده/ مولف علی احمد باقری، جلیل شکرپیگی، حامد سلیمانی؛ با مقدمه و نظارت و دیباچه بهنام اسدی.
مشخصات نشر	: تهران: فرزندگان دانشگاه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۲ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	: ۲۰۰۰۰۰ ریل ۷-۷۰۲۱۹-۹۵۲۱۹-۶۲۲-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: دادخواست (آیین دادرسی مدنی)
موضوع	: (Complaints (Civil procedure
موضوع	: دادخواست (آیین دادرسی مدنی) -- ایران
موضوع	: Complaints (Civil procedure) -- Iran
شناسه افزوده	: شکرپیگی، جلیل، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده	: سلیمانی، حامد، ۱۳۶۸ -
شناسه افزوده	: اسدی، بهنام، ۱۳۶۵ - مقدمه نویس
رده بندی کنگره	: ۱۷۱۰/KMH۱۷۱۰/ب۲ش۴ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۵۵/۳۴۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۱۳۶۵۶

اشارات فرزندگان دانشگاه

شرایط دادخواست و اظهار نامه به زبان ساده

تألیف: علی احمد باقری - جلیل شکرپیگی - حامد سلیمانی

ناشر: فرزندگان دانشگاه

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

شابک: 7-7-95219-622-978

مرکز فروش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، کوچه مینا، پلاک ۲۹، طبقه سوم

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۹.....	پیشگفتار
۲۳.....	فصل اول
۲۳.....	بررسی شرایط ارسال و ابلاغ اظهار نامه در آئین دادرسی ایران
۴۱.....	فصل دوم
۴۱.....	دادخواست و شرایط آن
۴۹.....	فصل سوم
۴۹.....	شرایط دادخواست
۸۱.....	فصل چهارم
۸۱.....	وظایف مامورین اداری دادگاه در برابر دادخواست
۹۹.....	منابع و ماخذ

مقدمه

اظهارنامه عبارت از نوشته‌ای است که مطابق مقررات قانونی تنظیم می‌شود و وسیله قانونی بیان مطالب است که به آن اظهاریه نیز گفته می‌شود. اظهارنامه به صراحت ماده ۱۵۶ قانون آیین دادرسی مدنی از راه‌های رسمی مطالبه حق به شمار می‌رود. به وسیله اظهارنامه، نه تنها مطالبه رسمی حق امکان‌پذیر است بلکه می‌توان توسط اظهارنامه آمادگی تسلیم هر چیزی، اعم از مال، وجه و سند را به مخاطب اعلام کرد و آن را هنگام تسلیم اظهارنامه تحت نظر و حفاظت مرجع مربوط قرار داد. برگ اظهارنامه، فرم چاپی مخصوصی نظیر برگ دادخواست است که از قدیم تا کنون توسط دادگستری چاپ شده و به فروش می‌رسد. خواهان در بسیاری از موارد قبل از اینکه به تقدیم دادخواست و اقامه دعوا بپردازد، مطالب خود را با ارسال اظهارنامه به اطلاع طرف دعوا می‌رساند؛ مثلاً در موردی چنانچه موضوع دعوا مطالبه ۲۰ میلیون ریال وجه سفته باشد، به موجب اظهارنامه ارسالی به وی متذکر می‌شود که «شما به موجب یک فقره سفته به شماره فلان و به سررسید فلان، مبلغ ۲۰ میلیون ریال به اینجانب بدهکار هستید. با توجه به رسیدن موعد مندرج در سفته مقتضی است ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ این اظهارنامه، نسبت به تأدیه بدهی خود اقدام کنید تا نیازی به اقامه دعوا در محاکم دادگستری نباشد.» گاهی اوقات همین اظهارنامه ارسالی برای طرف مؤثر واقع شده و او از ترس اقامه دعوا از سوی طلبکار، درگیر شدن در دادگستری و دریافت

اخطاریه‌های متعدد و نیز حضور مأمور ابلاغ در محل سکونت یا کار خویش، به مذاکره تن می‌دهد و در نهایت بدون اقامه دعوا در داگستری که مستلزم صرف وقت و هزینه بسیار است، اظهارکننده به هدف خود که وصول طلبش است، می‌رسد. علاوه بر این اظهارنامه نوعی اولتیماتوم رسمی و اختیاری به طرف است و خواهان می‌تواند خسارت تأخیر تأدیه را از تاریخ ارسال اظهارنامه مطالبه کند. بر اساس ماده ۱۵۶ قانون آیین دادرسی مدنی، هرکس می‌تواند قبل از تقدیم دادخواست، حق خود را بوسیله اظهارنامه قضایی از دیگری مطالبه نماید. بر این اساس، در مواقع بروز اختلاف حقوقی میان دو شخص، می‌تواند در مواردی قبل از تقدیم دادخواست اظهارنامه قضایی تنظیم کرد. سابقاً ثبت اظهارنامه قضایی از طریق فرم مخصوص اظهارنامه به عمل می‌آمد. اما در حال حاضر، راه اندازی سامانه خدمات الکترونیک قضایی این امر را امکانپذیر نموده است. لذا افراد با مراجعه به این سامانه می‌توانند اطلاعات مورد نیاز را تکمیل نمایند. در این کتاب با زبانی ساده و شیوا و رسا شرایط دادخواست و اظهارنامه توضیح داده شده است که مشکل بسیاری از افراد و حتی وکلا حل گردد.

دکتر بهنام اسدی

زمستان ۱۳۹۷

پیشگفتار

وقتی می خواهیم چیزی را بطور رسمی به کسی بگوئیم به نحوی که بعداً بتوانیم ثابت کنیم که متن مورد نظر را به او گفته ایم ، از اظهارنامه استفاده می کنیم. همچنین وقتی می خواهیم چیزی را به کسی بدهیم و او حاضر نیست آن را بگیرد، آن را از طریق ارسال اظهارنامه به او تسلیم می کنیم.البته باید پذیرفت گاهی به موجب قانون، اظهارنامه در بعضی امور، لازم است. مانند حالتی که ما، یکی از ظهرنویسان (پشت نویسی) سفته یا چک هستیم . و این سند وصول نشده که اگر چک باشد پس از مراجعه به بانک، بانک موصوف به دارنده آن یک گواهی می دهد که در اصطلاح حقوقی می گویند برگشت خورده است. و اگر سفته باشد طی تشریفات بانکی گواهی صادر می شود و به دارنده آن تسلیم می شود که در اصطلاح حقوقی می گویند واخواست شده است و کسی که ما سند را با ظهر نویسی به او داده ایم ، وجه آن را از ما مطالبه می کند، در این حالت ما هم باید مراتب را به نفر قبل از خودمان اطلاع دهیم (یعنی کسی که سند را به ما ارائه کرده است) یا وقتی محلی را بطور امانت به کسی داده ایم و زمانی که می خواهیم پس بگیریم.

به موجب قانون جلوگیری از تصرف عدوانی (مصوب سال ۱۳۵۲) اول باید با اظهارنامه پس دادن ملک را از او بخواهیم و اگر پس از ۱۰ روز پس

نداد، یکماه فرصت خواهیم داشت که طرح شکایت تصرف عدوانی نمائیم یا وقتی محل کسب را با سند عادی اجاره داده ایم و طرف مستاجر اجاره نمی پردازد باید اجاره بها را با فرستادن اظهارنامه مطالبه نمائیم و اگر پرداخت نکرد برای تخلیه، دعوی طرح نمائیم. بهرحال توصیه این است که جز در مواقع واقعا لازم از فرستادن اظهارنامه خودداری نمائیم. زیرا گاه ممکن است ارسال اظهارنامه موجبات هوشیاری طرف مقابل شود و او نیز با تزویر، آماده مقابله به نفع خود باشد. بطور مثال:

با ارسال اظهارنامه طرف را هوشیار کرده و وی آماده دفاع می شود و وی با این و آن مشورت میکند بطوری که اگر مشاورین طرف، افراد صالحی نباشند ممکن است امید صلح دعوی از بین برود با ارسال اظهارنامه امتیاز استفاده از عامل غافلگیری در دعوی را از دست می دهد. مثلا اگر موضوع دعوی شما مطالبه وجه باشد و قصد داشته باشیم با صدور قرار > تامین خواسته < اموال او را توقیف کنید، با وصول اظهارنامه این فرصت را پیدا می کند که اموال قابل دسترسی خود را از دسترس شما دور و پنهان کند.

ممکن است وقتی شخصا اظهارنامه را تهیه می کنید، به علت عدم تسلط به مسائل حقوقی، ضمن بیان مطلب خود، مواردی را هم اعلام و اظهار می